

**A MAGYAR KULTÚRA NAPJA
2022. JANUÁR 22.**

**NOVÁK KATALIN
SOPRONBAN**

A SOPRONI KÁLVIN KÖR ÁLTAL KEZDEMÉNYEZETT, A KERESZTÉNY ÉRTELMSÉGIEK SOPRONI SZERVEZETÉVEL ÉS A LUTHER SZÖVETSÉGGEL KÖZÖSEN SZERVEZETT RENDEZVÉNY KÉSZ ÁLTAL TERJESZTETT MEGHÍVÓJA

17 ÓRA: ÖKUMENIKUS ISTENTISZTELET A SOPRONI EVANGÉLIKUS TEMPLOMBAN. IGÉT HIRDET: FILOTÁS JULIANNA REFORMÁTUS LELKÉSZ. DR. VLADÁR GÁBOR ÉS FELESÉGE A GYŰLEKEZET TAGJAI KÖZÖTT

NOVÁK KATALIN IS RÉSZT VETT
AZ ÖKUMENIKUS ISTENTISZTELETEN
(BARCZA ATILA ORSZÁGGYŰLÉS KÉPVISELŐ
OLDALÁN)

LEKCIÓ: JER 31,31-34; EF 4,17.22-24.

TEXTUS: MT 2,9-12

„Miután meghallgatták a királyt, elindultak, és íme, a csillag, amelyet láttak napkeleten, elöttük ment mindaddig, amíg odaérve meg nem állt a hely fölött, ahol a gyermek volt. Amikor ezt látták, igen nagy volt az örömük. Bementek a házba, meglátták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt. Kinyitották kincsesládáikat, és ajándékokat adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát. Mivel azonban kijelentést kaptak álomban, hogy ne menjenek vissza Heródeshez, más úton tértek vissza hazájukba.”

Kedves Testvérek!

Imaheti istentiszteleteinken ezen a héten a napkeleti bölcsek története mentén gondolkozunk és imádkozunk együtt, és ma megérkeztünk a záró részhez, ahol azt halljuk, hogy ezek a kereső, nyugtalan és nyugtalanságot keltő tudósok végül megtalálják, aki miatt útnak indultak, aki miatt nem maradhattak otthonukban, sőt, aki miatt ki kellett mozdulniuk megszokott, komfortos világukból. Megtalálták, bár minden előzetes számításukkal ellentétben nem egy királyi palotában, hanem egy egyszerű házban.

Máris itt álljunk meg egy pillanatra, és halljuk meg ennek a nem túl jelentékeny mozzanatnak mégis fontos üzenetét, merthogy figyelemreméltó dolog történik itt!

Igaz, hogy először ezeknek a bölcseknek is volt egy sajátos elképzelésük a Messiásról, hogy ha valakinek, hát neki minden bizonnyal palotában, királyi körülmények között kell majd megszületnie. De aztán hittek az igének! Az igének – hangsúlyozzuk ki –, és nem a csillagnak! A csillag az ige nélkül megtévesztette őket, és végül mégis csupán csak saját elképzelésükig, vagyis zsákutcához jutottak: Heródesig – de nem Krisztusig!

Isten szavának igazsága azonban minden előzetes elgondolást felülírt a szívükben, és a szegényes házikó, az ács és kicsiny családjának látványa sem ingathatta meg őket bizonyosságukban, hogy megtalálták a Megváltót! Jelentsen ez immáron bármit is! Ha nem az ő elképzelésük szerint történik a megváltás, akkor is lesz megváltás, és efelől semmi kétségük. Teljes a bizalmuk és hitük Isten iránt! – Kedves Testvérek! Ma sincsen ez másképpen. Ha az ige világossága nélkül akarunk

eljutni a megváltáshoz, életünk, világunk problémáinak megannyi megoldásához, a bűnláncaik megszakításához és egy új élethez, lehet szándékunk a legszebb, legnemesebb szándék is, de végül zsákutcába jutunk.

Mi keresztyénként valamennyien ezt az örökséget kaptuk: az ő igéjét, amire nézve így biztat és erre int bennünket Isten: az ő igéje igazság. Nem egy lehetőség, vagy egy vélemény a sok közül. Hanem AZ IGAZSÁG. És aki keresi ezt az igazságot, az az ÉLETET találja meg! – Boldog, aki nem szabja a maga igényeihez Isten igéjét, hanem kész rá, hogy Isten igazítsa őt a maga igéjéhez!

A második gondolat az a hódolat, amivel a bölcsek meghajolnak a gyermek Jézus, és benne a világmindenség Ura előtt. Hogy mi van ebben a mozdulatban, az ajándékok átadásában? Talán jól érthetővé válik számunkra, ha megképzik előttünk annak a 700 éves freskónak a képe, amely a veleméri Árpád-kori templomban látható. Ennek a különleges kis őrségi templomnak az egyik belső falán éppen a napkeleti bölcsek hódolata látható. Elsőre a királyokként érkező bölcsek megszokott jelenetét látjuk. A két fiatalabb király még a nyergében, az elől érkező legidősebb azonban már le is szállt a magasból, hogy oda térdeljen a gyermek Jézus elé. Amint éppen Jézus lába elé teszi ajándékát, fejről leemelve koronáját, máris fel kell tűnjön valami igen furcsa a képen. Ennek a királynak a nyergében ugyanis ott ül egy majom. – Természetesen ilyet nem olvasunk a Bibliában, de a festő épp a megértett ígét festette fel a templomfalra.

Mi ennek a különös, furcsa mozzanatnak a jelentése? – Az, hogy Isten előtt mindenkinek le kell szállnia a nyeregből, mert az az ember, aki az Isten jelenlétében is nyeregben érzi magát, önmagát figurázza ki, csalja meg. Vagy így is mondhatnánk: önmaga karikatúrájává változik, aki csak utánózhatja a nyeregben ülve Istent, de soha nem lehet Istenné. S mert így a helyén sincsen, boldogtalanság lesz az osztályrésze. – Ám az Isten előtt önmagát megadó, mindenét átadó ember: ember marad, gyermeke Istennek és felebarátja a másoknak. Az ilyen ember a helyén találja magát. Abban a teremtési rendben és örömben, amelyet Isten alkotott, amelyben az ember átélheti teremtett voltát, de ezáltal azt is, hogy Istenhez tartozik, akinek gondja van rá, és ezért nem kell egyedül, magányosan élnie, és így végigküzködni az életet.

És itt válik nyilvánvalóvá, hogy minden Isten-ember találkozásban – ahogyan ebben a történetben is – egy különös csere megy végbe. Látszólag a bölcsek adnak ajándékokat, kincseket, de

végül ők lesznek egy különleges kincs letéteményesei, amire jobban kell most már vigyázniuk, mint akármilyen tömjénre, aranyra vagy mirhára.

Ismert előttünk, hogy miért nem mehettek ezek a bölcsek ugyanazon az úton vissza hazájukba, mint amelyiken jöttek: kockára tették volna vele a gyermek Jézus életét. – Ez a bölcseknek szóló figyelmeztetés, intés – még ha elsőre így is tűnik – nem csak ott és akkor a bölcsekre nézve volt érvényes, hanem ránk is. Hadd mondjam így: az Istennel való találkozás után egyikünk számára sem lehetséges már, hogy a régi utunkon járjunk, hogy azon térjünk vissza életünkbe, hétköznapjainkba. Szükségszerű, hogy az életünk megváltozzon, különben azt kockáztatjuk meg, hogy elveszítjük, sőt, kiöljük szívünkől Krisztust. Márpedig nem erre hívatattunk el.

Mi egy másik útra kaptunk meghívást, felszólítást. Olyan útra, ami nem is olyan egyértelmű, hiszen a legtöbben, a tömegek nem ezen járnak. Bizonyára tapssal sem köszöntenek bennünket rajta. Sőt, ha jobban meggondoljuk, nem is olyan észszerű.

Nekünk keresztyéneknek azonban, bármilyen felekezetből, irányból kanyarodtunk is ma ide, ebbe a templomi közösségbe: ez a másik út a küldetésünk. – De bátorság! – bíztat bennünket Istenünk igéje. Ez az út az igazság, ez az út az élet! – Ámen.

KIVONULÁS:

FILOTÁS JULIANNA ÉS PELIKÁN ANDRÁS

18 ÓRA: **BRUMMER KRISZTIÁN**, A KÉSZ SOPRONI SZERVEZETÉNEK ELNÖKE A LISZT FERENC MŰVELŐDÉSI KÖZPONT LISZT-TERMÉBEN MEGNYITJA AZ ÜNNEPI ESTET

ELŐTÉRBE: **NOVÁK KATALIN**, **BARCZA ATTILA**
ÉS **CSISZÁR SZABOLCS** ALPOLGÁRMESTER

A FIDELISSIMA VEGYESKAR. KARNAGY: SZILÁGYI MIKLÓS. MŰSORUK: BERKESI SÁNDOR: Ó, TERJESZD KI, JÉZUSOM ÉS SZÉKELY ASZTALI ÁLDÁS, SZILÁGYI MIKLÓS: NÉGY ZSOLTÁR – II. ÉS IV. TÉTELEK

PATAKI ANDRÁS NAGY LÁSZLÓ: HAVON DELELŐ SZIVÁRVÁNY VERSÉBŐL MONDOTT RÉSZLETEKET

Nagy László

Havon delelő szivárvány

*Ó, havas erdő némasága,
szél se járja,
oly igen árva,
csak egy magányos
vörösbecgy szálldos
ágról-ágra.*

*Pereg a hópor,
gyenge-reptü
szárnyatolla
két pici seprü
takarít, csak takarít,
söpri az éhség csillagait,
piros kis örült,
bűvöl-bájol,
hideg vesszőkön,
akár a szívem
jajgatva táncol,
szép napot vár,
végtelenségig
fehéredve
ámul a tél, a halál:
micsoda madár,
micsoda madár!*

*

*A csönd szigetén
születik a fény,
a csönd szigetén
erdészek néma házában
ödöngök én.*

*Erdészek néma házában
bika-agancsok, fegyverek
sokat beszélő árnyán
s a rettenet virágán
elrévedek.*

*Nincs menekvés,
neked igazán nincs menekvés –
susogom a kemény leckét,
s elmosolyodni magamban
mégis szeretnék.*

*Most, ha üldöz is az álom,
veszendő sorsú örömem
hiszem, hogy megtalálom.
Az lesz a bíbor öltönyöm
s akár egy vérmes gárdatiszt,
örömbbe felöltözöm.
Forralok bort a fagy ellen,
fűtöm a bádogkályhát
és ha nem alhatom,*

hajnalig hallgatom
parazsa pattogását –
farkasordító éjben
tüzes dobom lesz, úgy kihevül
s verem a ritmust vaspálcával
istentelenül.

*

Szép erdészlány, Viola,
vad tünemény,
bánatok eltaposója,
mosdani kiszalad a hóba –
nincs ruha rajta,
nincs ruha rajta,
tűnő lehelet a fátyla,
azt hiszi senkise látja.
Látom én, hála a sorsnak,
pajkos viharát
én látom csak,
lábai,
karjai
ablakom előtt
villámolnak.
Ragyog a háta,
rezeg a válla,
gyöngysor-gerince
lehorgad,
tompóra lázvert
arca a holdnak.

Viola a lángok bokra,
parazsak eleven szobra,
gázol a hó-szaharába,
szórja a havat magára,
testét sikálja,
térdig,
derékig,
mellehegyéig,
hol a májbarna
bimbaja fénylik,
férfitürelmet szétollózó
szemöldökéig.
Izzik a bőre,
hócsillagok robbannak az érces
zöld levegőbe,
gőz gomolyog,
benne, mint fekete örvény
sűrű sörénye forog.
Rózsá-cimpája kitágul,
trüszköl,
toporog,
táncol –:
ozmán csikó, deli-szép,
kit a forró szél szült,
de rajta a
napsisakú padisa
kengyele még sose zendült.

Fagy-farkasok jönnek,
gyémánt-falka
űzve az éhség dühétől
Viola-vérre,
Viola-húsrá,
tündöklő szőrrel a légben úszva
s végük van, semmivé fogynak,
döglődve
farukra
lerogynak,
csönd-pofával
a szilaj Violára
visszavakognak.

*

Tudom, a tonnás hófelhők
lomhán, vagy viharozva
majd ideérnek,
majd ideérnek,
és minden beborul,
a rengeteg elkomorul,
elroppannak a tündércsontu
fények.

Lepedősen sűgva-bűgva
vagy mint a kisiklott
vagonok sója,
sziszegve dől az új hó
a régi hóra.
Temeti mindörökre

nyomait a lánynak,
aki meztlen
fürdött a fényes hidegben,
januári fehér habokban,
aki úgy ugrált, hogy majdnem
zokogtam...

Vallom, hogy a lelkem
hó-szaharája
sokszor lesz dűlva,
széllel szántva,
sok vihar kell még,
de a taréjos hótörleszokban
nem fullad meg az emlék:

itt a meztlen talpak
nyomai megmaradnak,
hevülnek örökre,
hóbuckán,
hóhegyen át is,
akár a hóforrások
feltörnek gőzölögve
s hajtanak ezüstvirágot
vihar múltán a baljós
csöndbe.

*

Csengők, rázkódó szán-csengők,
kerek aranyajkak,
nehéz a nyelvem,
szédítsetek zenébe engem, –

jó lovak, robogó lábuak,
nehéz a szívem,
ragadatok messzire innen.
Suhancoromat megidézni,
paripák, így akarom,
így akarom,
pataverte hópor hulljon,
beborítson e téli
alkonyaton.

Havas ágakon varjak,
vasnehéz fekete bimbók
ringnak,
rettenve kinyílnak,
mind idenéz:
én repülök a szánon
tizenhatévesen,
virágvitéz.

Tüzes a két kis pejló,
lábukat nem is látom,
párosak, mint a spanyolmeggy
a kétágú száron.

Át a fehér határon
szélben virulva, úszva,
két lovam pufók ballon,
jobbkarom csaknem kihúzza.
Nyakamon, e gyenge vállon
s hónom alján
megbújva, belémfogódzva

négy-öt leány,
sír valahány!
Vad gyönyör s félelem útján,
kilóméterek hosszán
mint szalagok,
úsznak mögöttem az éles
lánysikolyok.

Ó, a lenyugvó napba
sírva, sikoltva
belegaloppolni szép volna,
izzik, mint a pokolkemence
szája,
lángpaplanokkal a gyenge
szíveket várja.

Nyargaltatnak a lányok,
a lányok,
suhancvéremmel izzó
csodára várok,
harcra, aminek én lehetek
áldozatja,
vagyok valami pokolpiros
kárhozatra.

Ifjúságom, süvítő
szárnyam,
lepattant, kisarjadt újra,
deres szívem a szárnyalást
nem únja,
soha nem únja –

s ha meghalok végre,
akarok temetkezni az égbe:
bolyongjon velem örökre
koporsóm: a fényes lövedék,
sír felé ne vonjanak engem
a gyászlovak,
azok a bánatos feketék.

*

Vadászok, vadölök,
lesben térdepelők,
belétek guggolt a gyász:
lüktet a vaddisznós erdő,
imbolyog benne felrózsászva
a Pestis,
a piros vadász.

Koldusok, szerencsétlenek,
már csak az égre lessetek:
csörtetnek ott a jég-sörtés,
jégcsap-agyarú fellegek.
Sörét és golyó szét-vacoghat,
fegyver a szegen lóghat:
nyögi a vadkan
a láthatatlan
bacilus-triliókat...

Jaj, ti habosan-szép kanok,
bölcs batu-kánok,
tüzes dárdások,
aranytengerit habzsoltatok,

most meg havat zabáltok.
Jaj nektek, ragállal pezsgő
barbárok,
falkák, családok,
hogya fölálltok: elbuktok,
vörös döglabdák, gurultok,
s havat, csak havat zabáltok...

Hűtitek a lángot virágzó
tüdőt, a paraszas májat,
hűtitek a lázzal iramló
vérfolyócskákat,
hártya-egeket, a belső
tűzveszes tájat...

Hű rabok: szolgálnak még a
reflexek,
idegbozótok,
mint a ciklonos dzsungel
reszketnek.

S lehet: az ösztön álmodik
holdvilágról,
holdfényben csörömpölő
kukoricásról,
tökről: az aranytálról,
makkról: az ős mannáról,
s zöld susogásról –

Tudom: nem sokat késnek,
a télben feltündökölnek
a megváltó kések,

suhogó vérpántlikák közt
rugdalóznak a csöndes
elitéltek.

Nyihogva a vér illatától
a bundás lovacskák
majd összevonják
mindannyit egy halomba,
holt vadak így vonulnak,
nagy piros X-eket túrnak
fák közt a hóba.

Máglya e vadakból lobban,
mint az én nyomorult eleimből
kolerás századokban.
Ropogva, durrogva mind, mind
szúzi hamuvá égnek,
mert ők a szérum csillagának
zónáján kívül éltek.

Ó, havas erdő, márvány-kerítés,
iszonyatos ól, –
itt szelídségre a halál oktat,
a halál hizlal vaddisznókat,
gazdaként fölédhajol!

*

Romjain a napvilágnak
a tündér éj megépiül,
gyémánt-ablakok
gyémánt-csigákon
szállnak alá az égből.

Éj lesz, különös-fényes,
a formák megmaradnak,
eljön világos derűje
a fagynak.
Ember és állat,
mint mákszem, oly csöppre
huzózkodnának össze,
hogy magukat mentsék –
csak a tél szélesíti
óriásra a medrét.

Tengerében a télnek
a letarolt hegyhátak
jégpikkelyesek, vastag
hó-szalonnásak,
mintha egy halálra-fáradt
bálnacsorda
dermedt volna a hullámokba,
fejük búbján a víz sugára
kifújva megfagyott –
csillámos ággal kinyílván
így áll egy-egy írmagnak meghagyott
juharfa, bánatos nyírfa.
S csillagok nyüzsögnek,
dongják a zuzmarás fákat,
óriás méhek az óriás
rezedákat.

Benzinszagot ontva gépkocsi
herreg dühösen,

s útjára a reflektorfénynek
szarvasbika téved,
iramodik, halál a hátán,
mintha a sorsomat látnám –
kitörni nem tud oldalt,
agancsa közt mint hajasbabát
nem ringatja többé
a holdat.

*

Mélyen a házak
gyémánthalmazok összeálltak,
fáznak.
Néhol az udvaron
mint egy vörös cimbalom,
kitéve a transzér,
nem csattog, nem szól,
csak a jeges vérrózsái
susognak a torról,
húsról és borról.

A lelkek, a lelkek
aluszhatnak elalélva,
gerincek, tagok, tetőgerendák
roppannak néha.
Kihűlt a kis hegyi mozdony,
alatta olaj, salak,
erőtletett térdű lovacskák
bólintanak
meg sóhajtanak.

Én, mint a kisgyerek,
aki halálosan a szépért
jajgat és didereg,
kiálltam a télbe,
a faggal kötekedésre,
s szemem alján a kéklő
völgyben
gyöngyök torlódnak, gyöngyök:
megdermed a könnyem.

Ó, én az ég alatt állva
múlhatatlan fényeket látva
az idő roppant szemeljára
odafagyok mint egy könnycsepp
törhetetlen gyönggyé,
viselhet az idő örökké,
bennem az öröm és bánat
az időé.

*

Amíg a rejtelem
ibolya-máza
ráfagy e jégszerkezetű
tájra, világra,
lélek, ó lélek,
hajolj a hit paraszára.
Míg a te csontpalotádat
hideg rázza,
lélek, ó lélek
feledni, mulatni mesével

tilalmas néked.
 Gondolj a holdra,
 szédítő asszony-pilóta,
 mosolyával a részeget
 elbuktatja a óra,
 illatos kamilla-szériün
 alszik el a nóta.
 Ilyenkor éhes a lélek,
 vadra hasonlít, vadra,
 ha nem vigyáz, a hóbarejtett
 csapda bekapja.
 Azúr csillagon ülve,
 lélek, ó lélek,
 tanuja nem lehetnél
 a télnék,
 nyergelve azúr csillagot
 nem is hinnéd:
 borzasan a gyenge hangok
 hullnak, mint a kékefejű
 cinkék.
 Itt élsz ujjongva, sírva,
 csillaggá ötvöződöl,
 és a halál se fúj el
 e földi körből.
 Körötted a fegyveres század,
 jeges erdő csattog, csörömpöl.
 Pillanatra egy vízió,
 véres délibáb zaklat:

vértóba a harci mámor
 szárnyai leszakadtak,
 vesztesek serege jajgat –
 ki a diadalmas?
 Csak a sírás a hatalmas.
 Dolgod a fegyelem,
 katonáénál szigorúbb,
 szentebb és iszonyúbb –
 lélek, ó lélek,
 kellenek e bajos földre
 újra a dantei léptek,
 melyek poklot és mennyet
 és mindent lemérnek.
 *
 Ha szétzüllött a csillagok
 égi kertje
 s fuvalkodnak a kakasok
 elveresedve,
 akkor az emberek talpraállnak,
 kihűlnek az ágyak,
 lehűlnek az elmék
 s forgó köszörűn sikoltva,
 kova-szagu csillagot ontva
 élesednek a fejszék.
 Térdig hóban,
 szívükig fagyban
 jönnek a fadóntók, jönnek,
 füstölnek, fújják a párát

s megdöbbenve a némaságot
 fel-felköhögnek.
 Öklük a szívükön,
 hónuk alatt a fejsze,
 az edzés színeit játszva
 hajol a fűrés a vállra,
 viszik e vicsorgó szivárványt
 a hegy havasába.
 Férfiak, emberek,
 akik a mélyből felbukkantok,
 szakállas bronzfejek,
 ti vagytok a felségesek,
 mint hívőnek a felmutatott
 aranylázás,
 aransugárral körszakállas
 oltáristenség,
 hódoltattok, hódolni méltón
 nektek szeretnék...
 Bong most az ég hidegen,
 jégcsapok csengetyűznek,
 s fönny az erdőn a szálfák
 robogva egymásra dülnek.
 Száz füle van a völgynek,
 meghallja, meghallja,
 asszonyok futnak éhesen
 töredék ágra, lepattant
 gallyakra.
 Futnak az édes asszonyok,

akár a szarvasok,
 térdelve, törtetve,
 térdüket érces hóparázs
 horzsolja véres-tüzesre,
 s akiben mint az igazgyöngy
 remeg az új pici:
 gyöngyház-hasát a kismama
 hófúvason is átviszi.
 Asszonyok: anyái a tűznek,
 a vérnek,
 asszonyok: arany-piros bárkák
 megrakva visszatérnek,
 hattyu-begyesen, vizesen
 a halál-habokat szántják –
 hogy este a horgas aszu-ág
 hegedüljön,
 hogy az otthon, mint a nagyvilág,
 ki ne hűljön,
 hogy az ember az életét
 újra kezdje,
 ha szétzüllött a csillagok
 égi kertje.

SZARKA LÁSZLÓ A MAGYAR KULTÚRA NAPJA
SOPRONBAN

Nehéz megszólalni e gyönyörű vers után. A társrendező Soproni Kálvin Kör nevében hálás köszönetet mondok Pataki András igazgató úrnak a művészi előadásért, a versválasztásért, és azért is, hogy a soproni Petőfi Színház már évek óta emeli ennek a civil rendezvénynek a fényét. A Fidelissima Vegyeskarnak is köszönjük a szereplést, Szilágyi Miklós karnagy úr kedves szavait és saját műveit is. Ők eleitől fogva, immár 26. alkalommal énekelnek itt. 2014-ig az alapító karnagy Arany János, hét éve pedig az ő vezetésével.

A történet – amint tudjuk – napra pontosan 199 évvel ezelőtt, Szatmárcsekén kezdődött. Himnuszunk születésnapja a rendszerváltozáskor lett a magyar kultúra megbecsült ünnepe. Sopron városa is ünnepelte, aztán 1995-ben bekövetkezett egy sajnálatos kimaradás... A Soproni Kálvin Kör ekkor és részben éppen ezért kezdett el szerveződni.

Az általunk – de római katolikus és evangélikus testvérekkel közösen – rendezett ünnepi estek sora 1996-ban kezdődött. Az ünnepség magja következetesen mindig egy-egy előadás volt. Íme, az előadók sora: Hegedűs Lóránt, Szokolay Sándor, Jelenits István, Fülöp G. Dénes, Rédly Elemér, Frenkl Róbert, Balog Zoltán, Nagy Gáspár, Korzenszky Richárd, Jáki Sándor Teodóz és Cs. Varga István, Fasang Árpád (a Magyar Kultúra Napja egyik ötletgazdája), Kalász Márton és Kubik Anna, Csoóri Sándor (a másik ötletgazda), Duray Miklós, Ittész János, Görömbei András, Veres András, Réthelyi Miklós, Náray-Szabó Gábor és Gencso Hrisztozov, Pápai Lajos, Maróth Miklós, Hafenscher Károly, Maklár Ákos, Bogárdi Szabó István, Gryllus Dániel és Fabiny Tamás. Tavaly elektronikus üzenetekkel kellett beérnünk.

Államfő is volt már a Soproni Kálvin Kör (és a Soproni Erdélyi Kör) vendége: 2002 júniusában Sütő Andrást 75. születésnapján itt, a Civitas Fidelissimában köszöntötte Mádl Ferenc, a Magyar Köztársaság elnöke. Azóta a református templommal szemben már áll is egy Sütő András-szobor. Láthatjuk, hogy a reformátusok soproni megjelenése általában történelmi eseményekhez kötődik. Jöttünk Trianon, Párizs és a kitelepítés után, a rendszerváltozás időszakában, az uniós munkaerő-áramlás sodrában, és közben is szivárogtunk: a mindenkori Felvidékre, Erdélyre, Tiszántúlra jellemző vallási megoszlásban. De a reformátusok stabilitást is hoztak magukkal. Ennek egyik kevésbé ismert indikátora, hogy a református egyházközség, egyben a templomunk

BARCZA ATTILA, SOPRON ÉS TÉRSÉGE
ORSZÁGGYŰLÉSE KÉPVISELŐJE FELKÉRI
NOVÁK KATALINT ÜNNEPI ELŐADÁSA
MEGTARTÁSÁRA

fennállása óta eddig eltelt 97 esztendő összesen három lelkipásztor vezetésével telt el. Az első 35, a második 28 éven át szolgált. Harmadik lelkipásztorunk – főtiszteletű Vladár Gábor professzor úr – pedig immár 39 éve vezeti a gyülekezetet.

Az idei ünnepi est előkészítését már tavaly ilyenkor megkezdtük. Ezúttal újra református előadó meghívása volt esedékes. Kultúránk alapját, a családokat érő egyre hevesebb globális támadások láttán számomra egyértelmű volt, hogy a családokért oly szeretettel küzdő református miniszter asszonyt kell ünnepi előadónak felkérnünk. Novák Katalin előzetesen már augusztusban elfogadta meghívásunkat. Ősszel a Református Szeretetszolgálat jószolgálati nagykövete lett, néhány hete pedig államfőjelölt. És ez a jelölés a mai nap előkészületeit igazán izgalmassá tette. Köszönjük Polgármester úrnak a méltó helyszínt: a Magyar Művelődés Házát.

Közös értékrendünk hivatásos, professzionális képviselője Sopronban és térségében Barcza Attila országgyűlési képviselő úr. Tisztelettel megkérem Képviselő urat, hogy mindannyiunk nevében kérje fel Novák Katalin köztársaságielnök-jelölt asszonyt ünnepi előadásának megtartására.

NOVÁK KATALIN ÜNNEPI BESZÉDET TART

Novák Katalin

Tisztelt soproni Polgárok! Hölgyeim és Uraim!

Ünnepelni jöttünk. Ünnepelni azt, ami a miénk és azt, ami után vágyakozunk. A magyar kultúrát. A táplálékot, a mindennapi kenyeret, amire folyamatosan éhezünk, miközben bőséggel rendelkezésünkre áll. A magyar kultúrát, amelyről tudjuk, hogy a miénk, mégis – vagy talán éppen ezért – újra és újra vágy ébred bennünk iránta.

Önök, meghívóim, a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége, a Kálvin Kör, és a Luther Szövetség, tudják, hogy mi a miénk, az Önöké. Önöké, s a miénk a hűség és bátorság évszázados érdeme és édes terhe. Önöké a kereszténység és Önöké Kálvin és Luther szellemi, hitbeli öröksége. Nem tegnap óta, még csak nem is negyed százada, mióta fenntartják a nemes hagyományt, hogy országunk és kultúránk nagyjaival ünneplik a Himnusz születésnapját. A kereszténység, Luther és Kálvin még csak nem is ötszáz vagy ezer év óta az Önöké, a miénk. Mert hisszük, hogy amit irodalmunk, képzőművészetünk, hitünk, a teológia szellemóriásai gondolatban, szóban, cselekedetben, alkotásban létrehoznak, az az emberiség ősforrásaiból merít. Bár nem esetleges, hogy mely korban szökken virágba, s terem gyümölcsöt, mindig köze van a legelső kezdethez, a teremtéshez. Így végső soron Isten ajándéka az egész emberiségnek, s benne nekünk, magyaroknak.

Mert ahogyan magyarrá lett a keresztény hit és gondolat, Luther és Kálvin tanításai, úgy lesz magyarrá minden, amit a világból lelkünkön átengedünk. Így lesz magyarságunk – Kuncz Aladár szavait kölcsönözve - „világ-figyelő tető, nem szemhatár-szűkítő provincializmus”.

Ma, a magyar kultúra napján, nem kizárólag a magyar műveltség nagyjaira emeljük tekintetünket, nem kizárólag az ő teljesítményüknek adózunk tisztelettel. A mai napon ünnepeljük azt,

ami az egyetemesből magyarrá lett, és azt is, amivel a magyar művészek, gondolkodók, írástudók építették az európai kultúrát.

Tisztelt Ünneplők!

Ma nem csak azokhoz szólunk, akik a magas kultúra kincseit befogadóként élvezik. Ma mindennapi életünk és magas kultúránk találkozását is ünnepeljük. Azt a csodát, hogy az emberi élet legapróbb, talán említésre sem méltó rezdüléseiből az inspirált alkotó katartikus művet tud teremteni.

Hányszor éreztem én magam is, milyen jó lenne szavakba önteni, leírni, megénekelni, megfesteni, megörökíteni és továbbadni azt a pillanatot, amit éppen átélek. És hányszor éreztem azt is, hogy nekem ehhez nincsenek meg az eszközeim. Szeretem anyanyelvünk gazdagságát, az általam ismert szavak mégsem adják vissza azt az érzést, mely éppen hatalmába kerített. Pedig milyen jó lenne megosztani, megsokszorozni, méltó szavakban vagy képekben megőrizni nehéz időkre a szerelmet, a boldogság pillanatát, a büszkeséget, az örömet, az önfeledtséget, a megtapasztalt kegyelmet. Ahogy jó lenne mementóul kőbe faragni a csalódást, a kudarcot, a fájdalmat. Tudtam, én ehhez kevés vagyok. S akkor elém került egy vers, kinyitottam egy könyvet, meghallottam egy dallamot. S egyszerre rám tört a felismerés: hiszen ez az! Ez én vagyok, éppen így vagyok, így érzek, ez a vers, ez a történet, ez a zene testet ad annak, ami nálam, bennem alakatlan. Az író, a festő, a zeneszerző így szólít meg, így teremt velem közösséget. S persze úgy, hogy ő pedig az én életemből merít: témát, ihletet, energiát, szeretetet. Így kapcsolódunk egymáshoz.

Hölgyeim és Uraim!

Kultúránkat nem csak művészetünk teszi magyarrá. Része mindaz, amit ezer év szokássá formált. Ahogy egymást köszöntjük. Ahogy ünnepeinket megtartjuk. Ahogy a kenyeret megszegjük. Ahogy a gyermeket ringatjuk. Ahogy a sírt gondozzuk. Ahogy a „Hogy vagy?” kérdésre

mi, magyarok érdemben válaszolunk. Ahogy autót vezetünk. Vagy ahogy a várost, az országot vezetjük. Ahogy szurkolunk. Ahogy a sört isszuk, főleg, ha soproni. Ahogy egymáshoz és az idegenekhez fordulunk.

Műveltség? Stílus? Szokás? Mindegyik.

Ahogy nagymamánk elinduláskor keresztet rajzolt a homlokunkra, ahogy nagyapánk a csizmáját fényesítette, ahogy édesapánk kinyitotta édesanyánk előtt az ajtót, ahogy anyánk a tésztát dagasztotta, ahogy az óvónő átölelt, a tanító nevelt, mind nyomott hagyott bennünk, s saját gyerekeinkben, unokáinkban látjuk viszont újra. Ez a folytonosság tanít bennünket alázatra, s adja meg a lehetőséget, hogy újrateremtsük, amit kell, megőrizzük, amit érdemes, s gyarapítsuk, amit lehet.

„Ha nem volnék, te sem volnál, én sem volnék, ha nem volnál.” Kányádi Sándor szerelmes sorait mondhatta volna a magyar kultúráról is. Hol lennénk, ha nem volna? S hol lenne, ha nem lennénk?

Hol lennénk, ha nem lettek volna azok az őseink, akik a legnehezebb időkben is igent mondtak a magyar élet folytatására, akik védték, őrizték, gyarapították nyelvünket, szokásainkat, hagyományainkat. Akik igent mondtak a gyermekre, s így adták tovább, ami a miénk. És hol lesz Munkácsy Golgotája, ki érti majd József Attila fájdalmát, mi szól majd a Magyar Zene Házában, ha lemondunk a magyar élet újrateremtésének, megőrzésének, s gyarapításának lehetőségéről és kötelességéről?

Igaz, van mit elsíratnunk.

De a százéves gyász néha elfeledteti velünk, hogy még veszteni valónk is van.

Amikor aztán ráismerünk fogyatkozó gazdagságunkra, akkor nekiállunk. Nem csak őrizgetünk,

kuporgatunk, hanem gyarapítunk is. Patriótává tesszük gazdaságunkat, étellel töltjük meg a falvakat, megújítjuk egyetemeinket, bölcsődéket, templomokat építünk határon innen és túl, s közben megbecsüljük, nem engedjük feledésbe merülni az előttünk járt nemzedékek munkáját. A lényeg mégis a kultúra. Ha kultúra van, akkor, ha nincs is minden egy csapásra, de lehet. Ahogy egyetlen sejtben ott egy új élet esélye, úgy ad lehetőséget közösségeinknek a kultúra a javakban való gyarapodásra. Tévedés, hogy a bővülő gazdaság, a családtámogatások sokszorosra növelése készíti a fiatal párokat a gyermekvállalásra. Ezek nélkül persze nehezebb lenne. De a pénz csak akadályokat képes elhárítani. A gyermekek utáni vágy, a magunk továbbörökítésének szándéka mélyebbről fakad: a kultúránkból. Mert nem csak megmaradni akarunk, hanem kiteljesedni, gyarapodni is. S nem csak abban a hetven, nyolcvan évben, ami nekünk jut, hanem a következő nemzedékekben is. Ezért, a saját életünkön túlmutató előrettekintés miatt fontos nekünk, magyaroknak, a megörökölhető otthon, a teremtett világ védelme, a családjunk történetének ismerete és továbbadása. Kislány koromban egyik kedves időtöltésem volt a régi fényképek nézegetése. Leemeltem a polcról a keménykötésű, nehéz albumokat, és óvatosan lapozgatni kezdtem. Olyan világba repített el, ahol még csak Anyu és Apu szerelmes egymásra pillantásában jelentünk meg mi a bátyámmal, ahol a nagyapám haja még dús volt és sötét, ahol nagymamám arcát sem szabdalta még annyi ránc. A még régebbi képeken ismeretlen arcok, akikről kérdezni, faggatózni lehetett. A falra akasztott családfa előtt mindig hosszan időztem. Büszkeség töltött el, hogy a mi családjunk már ilyen régóta létezik. Ezekből a családi történetekből, ezeken a történeteken keresztül bontakozik ki nagyobb közösségünk, a magyarság története, történelme.

„*Hozz rá víg esztendőt!*” – kérjük himnuszunkban, s ez a kérés nem csak magunkra vonatkozik, hanem minden utánunk születő magyarra. Ezért is jó látni a gyarapodó családokat, a fiatalokban ébredő nemzeti büszkeséget, a helyreállított és újonnan épült kulturális központokat megtöltő művészeket, a sziporkázó magyar szellem világhódítását, a keresztény jelképek erősödését. A gazdasági erő, a politikai cselekvőképesség megadja a kereteket az újratertetéshez, megőrzéshez és gyarapításhoz, de mindennek a lelkét, szellemi erejét, az akaratot, a kultúránk táplálja.

Tisztelt Ünneplők!

Nekünk, magyaroknak két születésnapunk is van. Augusztus 20-án az országét, a magyar kultúra napján a nemzetét ünnepeljük.

Kölcsey Himnusza a magyar fájdalom, a magyar remény és áhítat. Elválaszthatatlan tőlünk. Ateista rezsimiek is csak addig merészkedtek, hogy szövege helyett inkább csak a zenéjét engedték játszani. De a diktatúra éveiben nagyapáink, szüleink, s mi magunk, csukott szájjal is tudtuk énekelni: Isten, áldd meg a magyart! Ebben a mondatban, ebben a vágyban mindannyian egyesülhetünk. S egyesülünk is, újra meg újra. Ez a legszelebbre tárt kapu, a leginkább átölelő mozdulat. Meghívás, azoknak is, akik ma még nem érzik át a nemzeti összetartozás méltóságát. Ez a Himnusz csodája. Azok is imádkozzák, akik soha sem kulcsolták imára a kezüket. Úgy beszél rólunk, hogy közben túlmutat rajtunk: fölfelé, a Teremtőre, aki azt akarja, hogy legyünk, hogy keresztények legyünk. Nemzeti imádságunk nem engedi, hogy kisszerű ideológiai küzdelmekben bárki kisajátítsa. Úgy jeleníti meg a nemzet egységét, hogy újra és újra megteremti azt. Biztosít bennünket arról, hogy minden pártütés, értetlenség, viszály, káröröm és öröm, széthúzás és összefogás felett létezik az az összetartozás, melyet nem mi barkácsolunk össze, hanem a Teremtő ajándékként kaptuk.

A Himnusz így a miénk, s ezért vágyakozunk utána.

„Európa édeskeveset sejt a magyar szellemről (...) nem is sokat törődött avval. (...) Pedig a magyar lélek elejétől fogva predesztinálva volt, új és különös hangot dobni az európai koncertbe. (...) A magyar kultúra nem idegen az európai kultúrával szemben: hanem annak egy különös testvére, vagy inkább tükörképe egy másfajta lélek tükrében.” - írta Babits Mihály máig ható érvénnyel.

Tükörnek ma is jók vagyunk, Közép-Európa más nemzeteivel együtt, akikkel sorsunk összeforrt az évszázadok alatt. Ma ennek a Középnek a küldetése, hogy ne engedje veszni azt, ami a Nyu-

NOVÁK KATALIN ÜNNEPI BESZÉDET TART

gatban a miénk is. Magunkon kezdtük, mert az elmúlt évtizedek, az elmúlt évszázad tanulságaként megéreztük – Ravasz Lászlóval, a múlt század nagy református püspökével szólva – hogy „sürgősen szükséges a magyarság öntudatosítása. [...] Sem a honfoglalók, sem a kurucok nem kérdezték, mi a magyar. Tudták, hogy magyarok. Létük egy volt magyarságukkal, s érezték, hogy bennük a magyarságot pusztítanak el, s a magyarságban őket. [...] nemzetünk fennmaradása öntudatosabb és erősebb magyarság kialakulásától függ. Szükség tehát a magyarságot erősíteni [...] Jobban kell ismernünk, mi a magyar és jobban kell akarnunk, ami magyar.”

Hölgyeim és Uraim!

Ki tudná jobban, hogy mit jelent akarni azt, „*ami magyar*”, a soproni polgároknál? Tanítsák hát a hűséget a magyarhoz, ezután is gyermekeiknek, unokáiknak, nekünk, minden magyarnak.

Isten éltesse a Himnusz népét, minden Soproni Polgárt!

AZ ÜNNEPSÉGET A LUTHER SZÖVETSÉG NEVÉBEN – A SZÓZAT KÖZÖS ELÉNEKLÉSE ELŐTT –
PELIKÁN ANDRÁS EVANGÉLIKUS LELKÉSZ ZÁRTA.

NOVÁK KATALIN, BARCZA ATTILA, PATAKI ANDRÁS ÉS CSISZÁR SZABOLCS ALPOLGÁRMESTER

KÖSZÖNET **FARKAS CIPRIÁN** POLGÁRMESTERNEK, HOGY A „MAGYAR MŰVELŐDÉS HÁZÁT”
RENDELKEZÉSÜNKRE BOCSÁTOTTA

FOTÓK © GRIECHISCH TAMÁS SOPRON MEDIA, SZARKA LÁSZLÓ (CÍMLAP)

ONLINE

NOVÁK KATALIN VIDEÓJA: [WWW.FACEBOOK.COM/CSALADESIFJUSAG/VIDEOS/932332897297139](https://www.facebook.com/CSALADESIFJUSAG/VIDEOS/932332897297139)

[WWW.SOPRONMEDIA.HU/CIKKEK/NOVAK-KATALIN-TARTOTT-ELOADAST-SOPRONBAN-A-MAGYAR-KULTURA-NAPJAN](https://www.sopronmedia.hu/cikkek/novak-katalin-tartott-eloadast-sopronban-a-magyar-kultura-napjan)

ADOMÁNYOZÓINK FIGYELMÉBE:

Az egyházközség adószáma: 19885135-1-08

Bankszámlaszám: 59100803-10016226

A Magyarországi Református Egyház technikai száma: 0066

Maller Kálmán Templom és Iskola Alapítvány adószáma: 19112721-1-08

Bankszámlaszám: 11996004-02200794

Soproni Kálvin Kör adószáma: 18535318-1-08

Bankszámlaszám: 59500351-10009048

Az adóbevallások elkészítésekor lehetőség nyílik arra, hogy a személyi jövedelemadónk 1 %-át a Magyarországi Református Egyház javára, illetve a „második” 1 %-ot valamilyen közhasznú szervezet – alapítvány, egyesület – számára felajánljuk. Egyházközségünknel két közhasznú szervezet működik: a Maller Kálmán Templom és Iskola Alapítvány és a Soproni Kálvin Kör. Mindkét szervezetnek utaltathatjuk adóforintjainkat, de hangsúlyoznunk kell, hogy a két alapítvány közül választani szükséges, mert megosztani nem lehet az 1 %-ot! mKérjük, hogy a 2021. évi adóelszámolásnál se felejtkezzenek meg erről, családtagjaik, ismerőseik körében is terjesszék az 1+1 % felajánlásának lehetőségét.